

**Сумський державний університет
Медичний інститут**

Кафедра громадського здоров'я

Громадське здоров'я як наука

**СМІЯНОВ В.А., Д., М., Н., ПРОФЕСОР,
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я**

Суспільний характер системи громадського здоров'я і те, що вона орієнтована переважно на населення громади та країни в цілому, а не на індивідуальне здоров'я окремої особи, не виключає її важливої ролі в підвищенні ефективності та результативності системи охорони здоров'я.

Громадське здоров'я – наука і мистецтво запобігання хворобам, продовження життя і зміцнення здоров'я за допомогою організованих зусиль і свідомого вибору суспільства, організацій, державних та приватних, громад та індивідів.

**Чарльз-Едвард Еморі Уінслоу
(Charles-Edward Amory Winslow)**

**Громадське здоров'я – це мистецтво та наука, яка
займається питаннями профілактики захворювань,
подовження життя та зміцнення здоров'я силами
суспільства.**

**Сер Дональд Ачесон
(Sir Donald Acheson), 1988**

Громадське здоров'я - визначення

- Наука та мистецтво запобігання захворюванням, подовження тривалості життя та сприяння здоровому способу життя через організовані зусилля суспільства
 - **ВООЗ**
- Частина зусиль, організованих суспільством для захисту, сприяння та відновлення здоров'я людей
 - **Словник громадського здоров'я за редакцією Дж. М. Ласта**
- Наука захисту та покращення здоров'я людей та їхніх громад
 - **Центри США з контролю та профілактики захворювань**
- Запобігання хворобам і травмам, робота з громадами і популяціями, пошук причин захворювань та інвалідності та впровадження масштабних вирішень цих проблем
 - **Школа громадського здоров'я ім. Блумберга Університету Джона Гопкінса**
- Сприяння здоров'ю та захист здоров'я людей і громад в місцях де люди живуть, навчаються, працюють та відпочивають
 - **Американська асоціація громадського здоров'я**

Громадське здоров'я

- захист здоров'я;
- профілактика захворювань;
- зміцнення (промоція) здоров'я.

На сесії Європейського регіонального комітету ВООЗ у вересні 2012 року було прийнято «Європейський план дій зі зміцнення потенціалу та покращення послуг системи громадського здоров'я»

Організаційні принципи формування системи громадського здоров'я

- законність;**
- міжгалузеве співробітництво та координація;**
- визначення пріоритетів;**
- ефективність;**
- підзвітність;**
- спадкоємність.**

ОСНОВНІ ОПЕРАТИВНІ ФУНКЦІЇ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я:

- епіднагляд й оцінювання стану здоров'я і благополуччя населення;**
- моніторинг та реагування на небезпеку для здоров'я під час надзвичайних ситуацій;**
- захист здоров'я, у тому числі безпеки навколишнього середовища, праці, харчових продуктів тощо;**
- зміцнення здоров'я, зокрема вплив на соціальні детермінанти і скорочення нерівності за показниками здоров'я;**

ОСНОВНІ ОПЕРАТИВНІ ФУНКЦІЇ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я:

- профілактика хвороб, у тому числі раннє виявлення порушень здоров'я;**
- забезпечення стратегічного управління в інтересах здоров'я і благополуччя;**
- забезпечення сфери суспільної охорони громадського здоров'я достатньою кількістю кваліфікованих кадрів;**
- створення стійких організаційних структур і забезпечення їх фінансування;**

ОСНОВНІ ОПЕРАТИВНІ ФУНКЦІЇ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я:

- виконання інформаційно-роз'яснювальної діяльності (адвокації), комунікації та мобілізації в інтересах здоров'я;**
- сприяння розвитку досліджень у сфері охорони громадського здоров'я для наукового обґрунтування відповідної політики і практики.**

Стратегічні сфери громадського здоров'я

Нормативно-правова база. В Україні відсутній закон, який регулює сферу громадського здоров'я.

Біологічна безпека. Україна має стати країною, населення якої захищене від нових та особливо небезпечних інфекцій, та, водночас, “біологічним щитом” у глобальній циркуляції інфекційних хвороб.

Протидія неінфекційним захворюванням. Для зменшення впливу неінфекційних захворювань на суспільство планується застосувати комплексний підхід, який дасть можливість людям зробити вибір заходів, спрямованих на зміцнення їхнього здоров'я, і вимагати від органів місцевого самоврядування прийняття відповідних рішень.

Стратегічні сфери громадського здоров'я

Національна система крові. Головним завданням МОЗ є забезпечення рівного і своєчасного доступу громадян до якісних та безпечних компонентів і препаратів крові.

Освіта. Сталий розвиток сфери громадського здоров'я і її наступне поліпшення буде забезпечено за рахунок навчання та тренування кваліфікованих кадрів. Національні експерти будуть брати участь в розробці та впровадженні освітньої програми до- та післядипломної освіти у сфері громадського здоров'я.

Комунікація. Досягнення результатів у сфері громадського здоров'я безпосередньо залежить від поінформованості та обізнаності населення. Планується розробити програми комплексних заходів з профілактики; сформувати базу даних про стан здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини; а також, проводити інформаційно-просвітницькі кампанії з попередження захворювань та популяризації переваг здорового способу життя.

Об'єктом системи громадського здоров'я є суспільні відносини, спрямовані на зміцнення здоров'я населення, запобігання хворобам та збільшення тривалості життя шляхом об'єднаних зусиль суспільства.

Суб'єктами відносин у системі громадського здоров'я є:

- 1) органи державної влади;**
- 2) територіальні громади в особі органів місцевого самоврядування;**
- 3) суб'єкти господарської діяльності, що отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики;**
- 4) громадяни України, а також іноземці та особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах;**
- 5) міжнародні організації;**
- 6) інші юридичні особи, громадські формування, що не мають статусу юридичної особи, які здійснюють діяльність на території України.**

Законодавство про систему громадського здоров'я базується на Конституції України і складається з Основ законодавства України про охорону здоров'я, Кодексу цивільного захисту України, законів України "Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя", "Про захист населення від інфекційних хвороб" та інших законів і нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері громадського здоров'я.

**Концепція розвитку громадського здоров'я
схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів
України від 30 листопада 2016 р. № 1002-р.**

З реалізацією Концепції розпочався перехід від вертикального управління, коли більшість закладів громадського здоров'я були в підпорядкуванні МОЗ, до децентралізованої моделі системи громадського здоров'я, коли заклади громадського здоров'я передаються в управління органам місцевого с

Центр громадського здоров'я – заклад охорони здоров'я, що відповідає за збереження та зміцнення здоров'я населення, соціально-гігієнічний моніторинг захворювань, епідеміологічний нагляд і біологічну безпеку, групову та популяційну профілактику захворюваності, боротьбу з епідеміями та стратегічне управління у сфері громадського здоров'я.

На сьогодні Центр ГЗ виконує лікувально-профілактичні, науково-практичні та організаційно-методичні функції у сфері охорони здоров'я з метою забезпечення якості лікування хворих на соціально небезпечні захворювання, зокрема ВІЛ/СНІД, туберкульоз, наркозалежність, вірусні гепатити тощо, попередження захворювань у контексті розбудови системи громадського здоров'я. ЦГЗ бере участь у формуванні регуляторної політики та взаємодіє з іншими міністерствами, науково-дослідними установами, міжнародними, громадськими організаціями, що працюють у сфері громадського здоров'я та протидії соціально небезпечним захворюванням.

Візія центру

Стати національним лідером з формування культури здоров'я у населення України

Місія центру

Бути на варті зміцнення, збереження та захисту здоров'я населення України

Дякую за увагу!